

РЕШЕНИЕ

№ 936

гр. София, 20.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 63 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: СВЕТОСЛАВ АТ. ПИРОНЕВ

при участието на секретаря ГАЛИНА ЦВ. ГОРАНОВА ШИПОВАЦ
като разгледа докладваното от СВЕТОСЛАВ АТ. ПИРОНЕВ Гражданско
дело № 20221110107439 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба на М. К. С. срещу „Т.С“ ЕАД.

Ищцата твърди, че по силата на трудов договор, сключен с ответника, заемала длъжността „експерт присъединяване на нови обекти“. Със Заповед № 5/07.01.2022г. трудовият ѝ договор бил прекратен, на основание чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ. Поддържа, че между работодателя и три синдикални организации имало сключен колективен трудов договор (КТД), към който същата била присъединена въз основа заявление от 01.09.2020г. Счита, че на основание чл. 18 КТД ответникът нямал право да прекратява трудовото ѝ правоотношение, тъй като същата работила в предприятието непрекъснато повече от 10 години, а до настъпването на необходимите условия за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст оставали по-малко от 24 месеца (7 месеца и 13 дни). По изложените съображения счита, че като е извършил нарушение на КТД, работодателят е прекратил трудовото правоотношение незаконно, поради което моли прекратяването да бъде признато за незаконно, като ищцата бъде възстановена на заеманата преди уволнението длъжност, както и ответникът да бъде осъден да ѝ заплати сумата от 15796,08 лв., представляваща обезщетение за оставане без работа за периода от 07.02.2022г. до 07.08.2022г., ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 14.02.2022г. до окончателното плащане.

Ответникът е депозирал в срок отговор по реда на чл. 131 ГПК, с който оспорва предявените искове като неоснователни. Признава между страните да е съществувало трудово правоотношение, по което ищцата да е заемала твърдяната от нея длъжност, както и че същото е било прекратено от работодателя на основание чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ. Счита, че

уговорката в чл. 18 КТД е недействителна, тъй като ограничава правото на работодателя да прекрати трудовия договор по чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ, респ. съставлява предварителен отказ от права и нарушава чл. 60 вр. чл. 333, ал. 4 КТ. Поддържа, че за да е действителна цитираната клауза, същата следвало да се тълкува във вр. чл. 16, ал. 4 КТД, като се приеме, че работодателят бил длъжен да осигури пренасочване на служителите на друга позиция, което в случая било сторено. По изложените съображения счита уволнението за законосъобразно, поради което моли за отхвърляне на предявените искове.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, намира следното:

Предявените конститутивни искове за отмяна на уволнението и за възстановяване на ищцата на заеманата до уволнението длъжност са с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ, респ. чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ, а осъдителният иск за заплащане на обезщетение за оставане без работа в резултат от незаконното уволнение е с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ.

В тежест на ищцата е да докаже наличието на трудово правоотношение с ответника, че същото е прекратено със заповед на работодателя от 07.01.2022г., обстоятелствата, въз основа на които твърди да се е ползвала от правата, уговорени с колективен трудов договор (т.е. че работодателят е бил страна по твърдения от ищцата колективен трудов договор, както и че същата се е присъединила към него), че същата се е ползвала от предвидената в чл. 18 от КТД закрила (т.е. че към датата на прекратяване на трудовия договор ищцата е имала не по-малко от 10 години непрекъснат трудов стаж при ответника, както и че са й оставали не по-малко от 24 месеца до придобиването на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст), както и това, че в резултат на незаконното уволнение е останала без работа през процесния период, че оставането ѝ без работа е в причинна връзка с уволнението, както и размера на последното брутно трудово възнаграждение на база пълен отработен месец. В тежест на ответника е да докаже, че към момента на прекратяване на трудовото правоотношение е налице съкращаване на щата, касаещо заеманата от ищцата длъжност.

В настоящия случай с изрично определение на съда от 06.09.2022г. е отделено за безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че между страните е съществувало трудово правоотношение, по което ищцата е заемала при ответника длъжността „експерт присъединяване на нови обекти“ в дирекция „Инвестиционна и ремонтна дейност“, отдел „Развитие на ТПН и присъединяване на нови клиенти/Експлоатационна и ремонтна дейност“, както и че със заповед на работодателя от 07.01.2022г. трудовото правоотношение е прекратено на основание чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ поради „съкращаване на щата“.

В такъв случай следва да бъде извършена преценка дали уволнението е извършено законосъобразно, като тази преценка се извършва от съда единствено с оглед посочените в исковата молба основания (Решение № 174 от 13.10.2016г. по гр.д. № 659/2016г. на III г.о., ВКС, Решение № 160 от 01.06.2016г. по гр.д. № 222/2016г. на IV г.о., ВКС, Решение № 23 от 02.02.2016г. по гр.д. № 4553/2015г. на IV г.о., ВКС и др.).

В конкретния случай, както се сочи и в устните състезания, единственият спорен въпрос

между страните се свежда до това дали е действителна процесната клауза от колективния трудов договор, в която е предвидено ограничение за работодателя да прекратява трудовия договор с работници и служители в предпензионна възраст на основание чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ, по който въпрос съдът намира следното:

С определение на съда от 06.09.2022г. е отделено за безспорно обстоятелството, че работодателят е бил обвързан от КТД от 19.08.2020г., към който ищцата се е присъединила въз основа заявление от 01.09.2020г.

Съгласно чл. 18 от същия КТД „работодателят приема да не прекратява трудовото правоотношение по чл. 328, ал. 1, т. 2 и 4 от КТ, с работници и служители, на които остават 24 /двадесет и четири/ месеца до настъпване на необходимите условия за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, ако същите имат не по-малко от 10 /десет/ години непрекъснат трудов стаж в „Т.С“ ЕАД, а за останалите – 18 /осемнадесет/ месеца“.

Поначало предметният обхват на колективния трудов договор (КТД) е уреден изрично в закона - чл. 50 КТ. Съгласно цитираната разпоредба „с колективния трудов договор се уреждат въпроси на трудовите и осигурителните отношения на работниците и служителите, които не са уредени с повелителни разпоредби на закона“ (ал. 1). Същият „не може да съдържа клаузи, които са по-неблагоприятни за работниците и служителите от установените в закона или в колективен трудов договор, с който работодателят е обвързан“ (ал. 2).

От изричния текст на чл. 50 КТ следва, че кръгът от въпроси, които може да се уреждат с колективен трудов договор е ограничен до трудовите и осигурителните отношения на работниците и служителите, които не са уредени с *повелителни* разпоредби на закона. Следователно страните не могат да се отклоняват от правилата, предвидени в тези разпоредби, в т.ч. да променят съдържанието и обема на правата и задълженията си, след като законодателят ги е уредил по императивен начин.

От изложения анализ, следва, че възможността по чл. 50, ал. 2 КТ за уговаряне на клаузи, които са по-благоприятни за работниците и служителите от установените в закона се отнася само до диспозитивните правни норми (Решение № 1210 от 11.07.2001 г. на ВКС, III г. о.). Най-често това са разпоредбите, с които са установени минимални стандарти на правата и задълженията и предполагат възможност за по-благоприятно разрешение за работниците и служителите (напр. относно продължителността на платения годишен отпуск, дневна и седмична почивка, социално-битово и културно обслужване в предприятието и др. под.).

В съдебната практика (вж. напр. т. 1 Тълкувателно решение № 4 от 17.12.2013 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2013 г., ОСГК), а и в правната доктрина (Мръчков, В. Трудово право. VII изд., 2010, с. 795-796), многократно е имало повод да се подчертае, че разпоредбите на КТ относно уволнението на работниците и служителите имат императивен характер. По тази причина не е допустимо нито с КТД, нито при съгласие на страните по трудовия договор, да се уговаря отклонение от предвидените в КТ разпоредби относно основанията и процедурата за прекратяване на трудовите правоотношения, в т. ч. едностранно от работодателя в хипотезите по чл. 328 КТ. Недопустимо е по пътя на договарянето да се

уговарят допълнителни ограничения и задължения за работодателя, които са в противоречие с императивната разпоредба на чл. 328 КТ (така напр. Решение № 127 от 10.05.2010 г. по гр. д. № 213/2009 г., IV г.о., ВКС, Решение № 134 от 28.06.2022 г. по гр. д. № 4245/2021 г., IV г.о., ВКС и мн. др.).

От изложеното по-горе следва, че обсъжданата клауза от колективния трудов договор (чл. 18) е недействителна, тъй като противоречи на повелителна разпоредба в закона (чл. 328 КТ), доколкото предвижда ограничения в уредените основания за прекратяване на трудовия договор.

По изложените съображения следва да се приеме, че трудовото правоотношение с ищцата е прекратено законосъобразно, поради което искът по чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ следва да се отхвърли като неоснователен. С оглед обусловения им характер, следва да се отхвърлят и исковите по чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ за възстановяване на ищцата на заеманата преди уволнението длъжност и по чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ за сумата от 15796,08 лв., представляваща обезщетение за оставане на ищцата без работа в периода от 07.02.2022г. до 07.08.2022г.

С оглед изхода на делото ищцата няма право на разноски. Такива следва да се присъдят, на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК, в полза на ответника за сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Воден от горното, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявените от М. К. С., с ЕГН *****, с адрес в гр. София, бул. срещу „Т.С“ ЕАД, с ЕИК, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. искове с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 КТ за признаване за незаконно на уволнението, извършено със Заповед № 5/07.01.2022г. и неговата отмяна и за възстановяване на ищцата на заеманата преди уволнението длъжност „експерт присъединяване на нови клиенти“, както и за осъждане на ответника да заплати сумата от 15796,08 лв., представляваща обезщетение по чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ за оставане без работа за периода от 07.02.2022г. до 07.08.2022г.

ОСЪЖДА М. К. С., с ЕГН *****, с адрес в гр. София, бул. да заплати на „Т.С“ ЕАД, с ЕИК, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. сумата от **100 ЛЕВА** – юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Софийски градски съд, чрез Софийски районен съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Преписи от решението да се връчат на страните.

Районен съдия:

РЕШИ:

Съдия при Софийски районен съд: _____